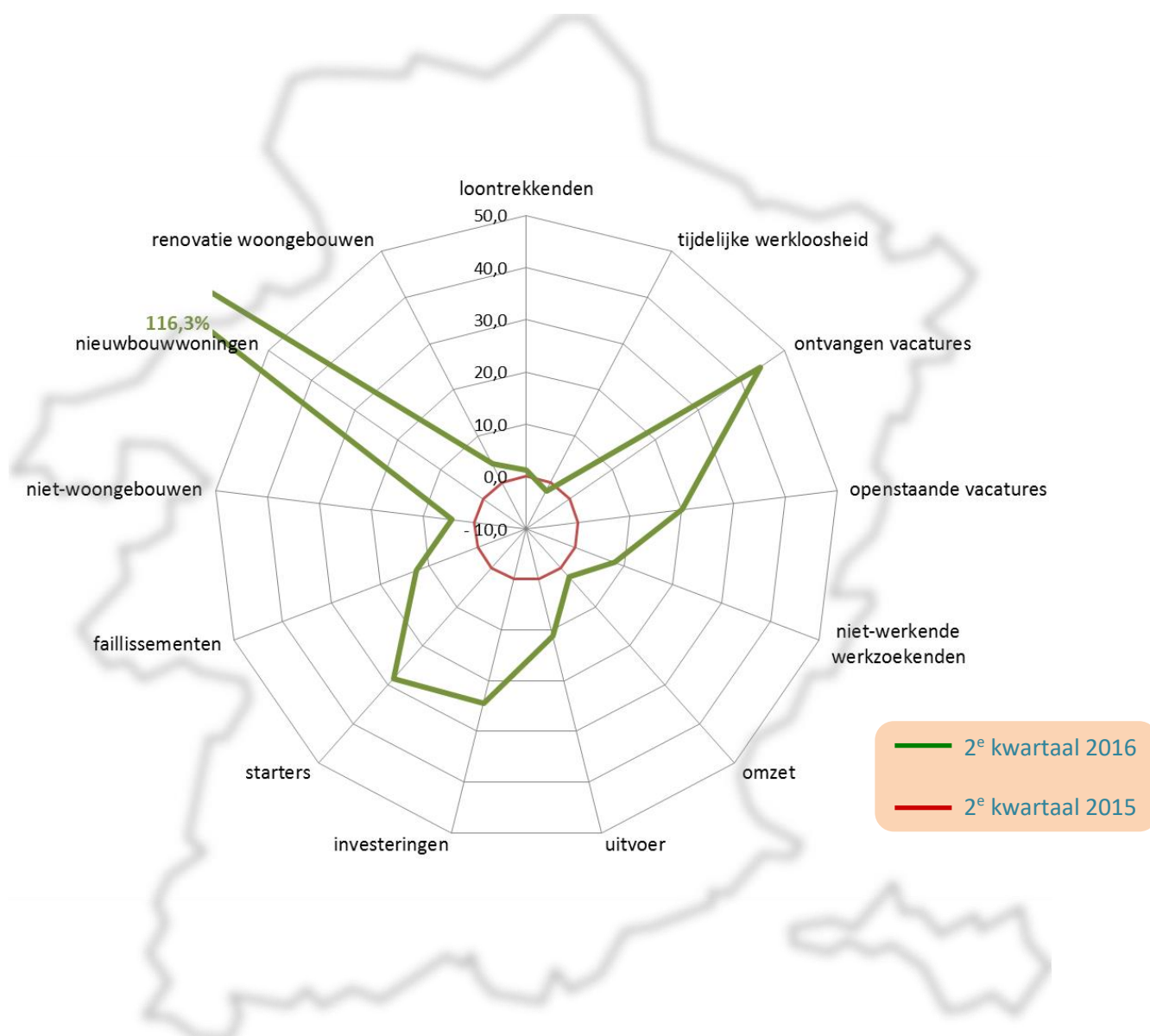

Limburgradar

Driemaandelijke situatieschets van de Limburgse economie

OKTOBER - NOVEMBER 2016

Synthese

De Limburgradar geeft driemaandelijks een actuele stand van zaken van de Limburgse economie. Hiervoor worden een aantal zorgvuldig uitgekozen socio-economische indicatoren geanalyseerd die de economische activiteit in de provincie Limburg op de voet volgen.

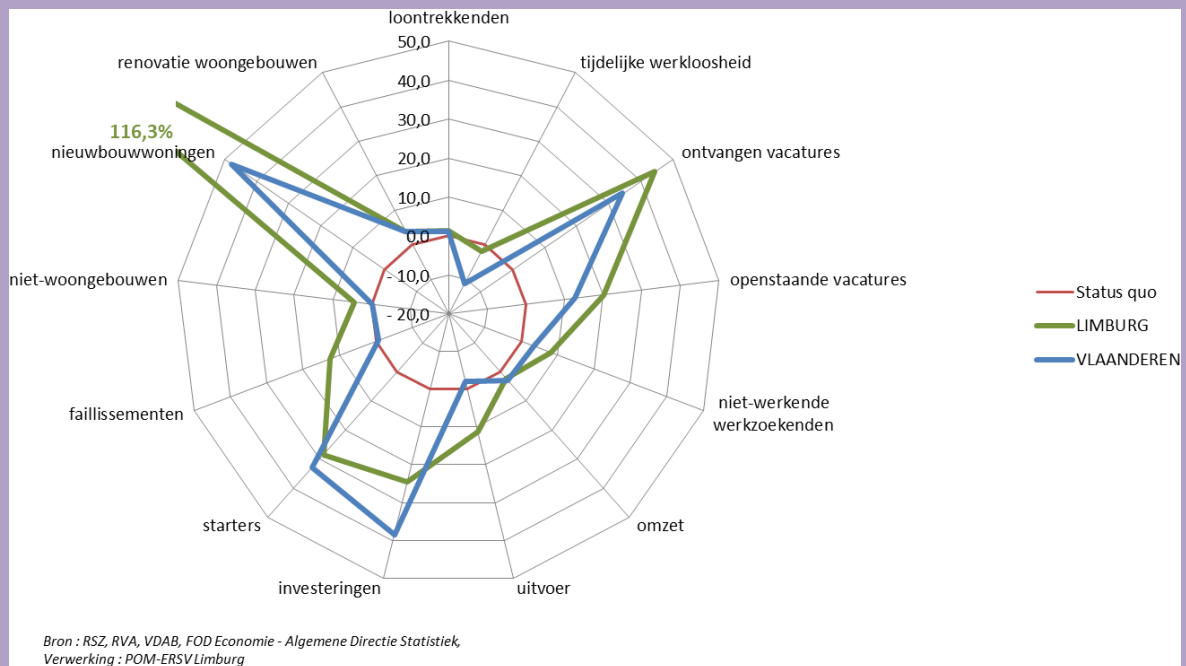
De Limburgradar voor het tweede kwartaal van 2016, van 1 april 2016 tot en met 30 juni 2016, (editie oktober - november 2016) bevat enkele **opvallende conclusies**:

- De Limburgse economie blijft ook in het 2^e kwartaal van 2016 zeer goed presteren. Ten opzichte van het 2^e kwartaal van 2015 vertonen 12 van de 13 indicatoren in de Limburgradar een verbetering. Met slechts 3 indicatoren (omzet, investeringen, starters) waarop Limburg vergeleken met Vlaanderen minder scoort, presteert Limburg globaal beter dan Vlaanderen.
- Zeer opvallend is de sterke toename van het aantal goedgekeurde bouwvergunningen voor nieuwbouwwoningen in Limburg (+116,3%). Dit wordt hoofdzakelijk verklaard door het feit dat veel bouwlustigen eind 2015 nog een dossier hebben ingediend om te anticiperen op de strengere energienormen vanaf 2016. Deze dossiers werden grotendeels in het 1^e en 2^e kwartaal van 2016 goedgekeurd.
- Voorts laten ook het aantal ontvangen en openstaande vacatures, de starters en de investeringen een erg gunstige evolutie optekenen in het 2^e kwartaal van 2016 t.o.v. het 2^e kwartaal van 2015. De enige indicator die in dit kwartaal minder goed presteert dan vorig jaar is de tijdelijke werkloosheid.
- In het 2^e kwartaal van 2016 steeg het aantal Limburgse loontrekkenden naar het hoogste niveau van de afgelopen drie jaren. In vergelijking met het 2^e kwartaal van 2015 zijn er nu 1,2% meer Limburgers aan de slag in loondienst.
- De VDAB telde in het 2^e kwartaal van 2016 verhoudingsgewijs meer ontvangen en openstaande vacatures in Limburg dan gemiddeld in Vlaanderen. T.o.v. het 2^e kwartaal van 2015 nam het aantal ontvangen vacatures in Limburg toe met 44,5% (Vlaanderen: + 34,4%) en het aantal openstaande vacatures met 20,1% (Vlaanderen: +12,7%).
- In tegenstelling tot het 1^e kwartaal van 2016 neemt de Limburgse export in het 2^e kwartaal van 2016 opnieuw een hoge vlucht (+11,2% t.o.v. 2^e kwartaal 2015). In Vlaanderen kende de uitvoer een negatieve evolutie (-2,0%).
- Het aantal starters scheert hoge toppen in 2016. In de maanden april, mei en juni van dit jaar lag het aantal starters in Limburg 28,5% hoger dan in dezelfde maanden in 2015 (Vlaanderen: +32,8%).
- Voor het eerst sinds lang kent Vlaanderen in het 2^e kwartaal van 2016 terug een lichte stijging van het aantal faillissementen (+0,6%). In Limburg daarentegen blijven de faillissementen vooralsnog een daling vertonen t.o.v. dezelfde periode in 2015 (-12,6%).

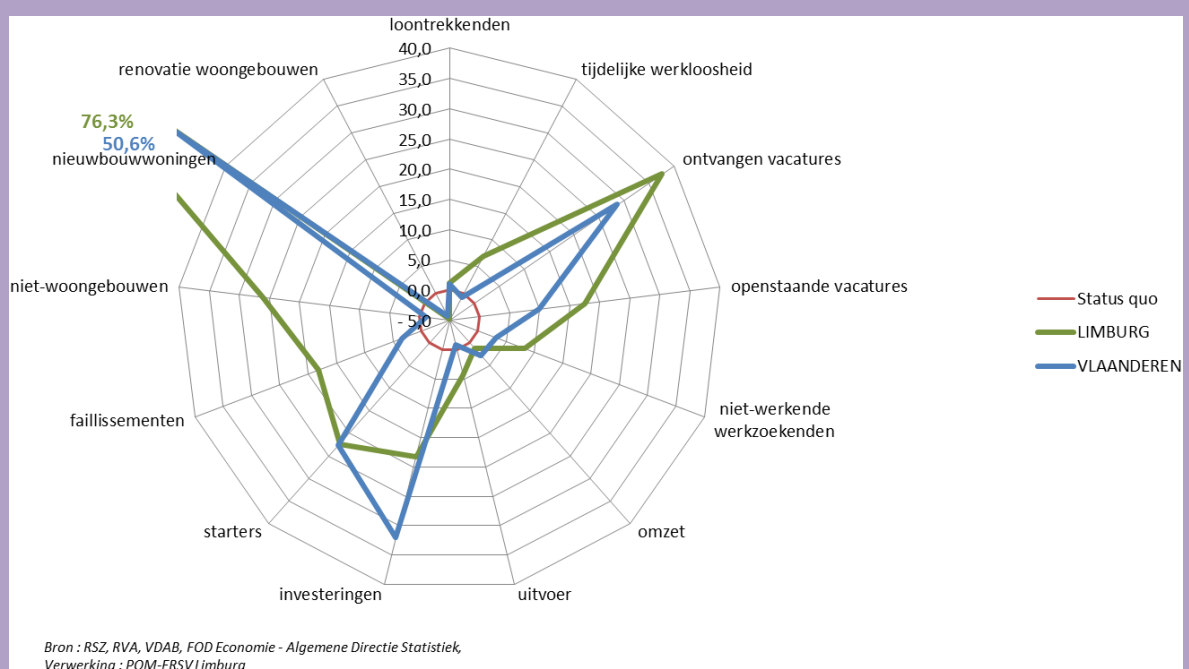
1. Limburgradar

De Limburgradar toont de %-evolutie van meerdere economische indicatoren in een bepaalde periode t.o.v. dezelfde periode van het jaar voordien. Een ongewijzigde toestand (evolutie van 0%) creëert de rode veelhoek als in onderstaande figuren. De waarden van indicatoren die een verbetering van de toestand aangeven liggen buiten de rode veelhoek. Bij een verslechterde situatie liggen deze waarden binnen de rode veelhoek.

Kwartaalevolutie Limburgradar van het 2^e kwartaal 2016 t.o.v. het 2^e kwartaal 2015

Evolutie Limburgradar van 1^e + 2^e kwartaal 2016 t.o.v. 1^e + 2^e kwartaal 2015

Synthese

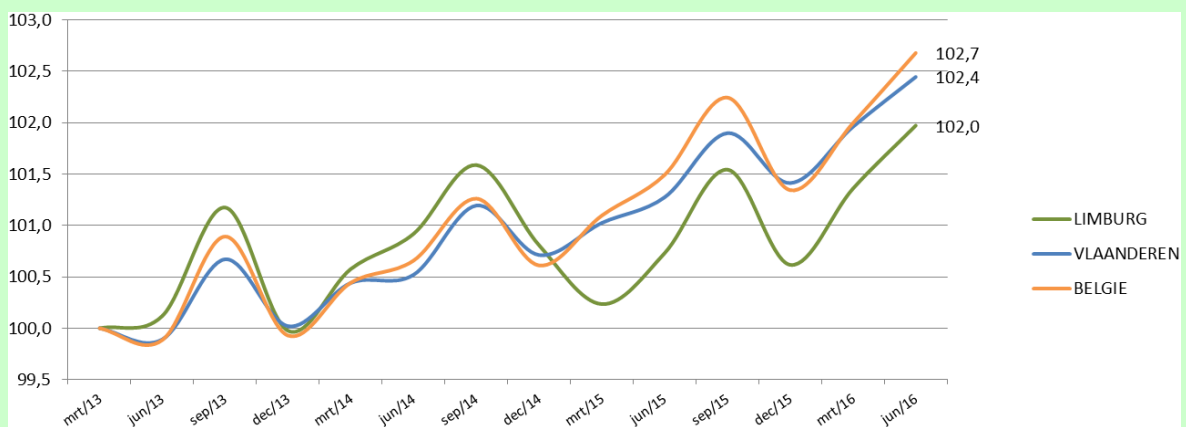
- De Limburgse economie kende in het 2^e kwartaal van 2016 een uitermate gunstige evolutie. Uitgezonderd de tijdelijke werkloosheid scoren alle indicatoren in de Limburgradar in het 2^e kwartaal van 2016 beter in vergelijking met het 2^e kwartaal van 2015.
- Zeer opvallend is de grote toename van de nieuwbouwwoningen in Limburg (+116,3). Dit wordt hoofdzakelijk verklaard door het feit dat veel bouwlustigen eind 2015 nog een dossier hebben ingediend om te anticiperen op de strengere energienormen vanaf 2016. Deze dossiers werden grotendeels in het 1^e en 2^e kwartaal van 2016 goedgekeurd.
- Ook het aantal ontvangen en openstaande vacatures, de starters en de investeringen kennen een sterke toename in het 2^e kwartaal van 2016 t.o.v. het 2^e kwartaal van 2015.
- Met slechts 3 indicatoren (omzet, investeringen, starters) waarop Limburg vergeleken met Vlaanderen minder goed scoort, presteert Limburg globaal beter dan Vlaanderen.
- In het eerste half jaar van 2016 scoren in Limburg 12 van de 13 indicatoren beter dan in het eerste half jaar van 2015. De sterkste scores worden opgetekend door het aantal vergunningen voor nieuwbouwwoningen (+76,3%) en het aantal ontvangen vacatures (+37,6%). Limburg doet het op 9 van de 13 beschouwde indicatoren beter dan Vlaanderen.

De in deze conjunctuurradar gebruikte kwantitatieve economische indicatoren worden in dit conjunctuurrapport verder nog eens elk apart behandeld vanaf begin 2013 wanneer de economische relance zich aankondigde na de double-dip recessie. De grafieken tonen telkens de meest recent beschikbare cijfers, maar bij de daarop volgende syntheses worden enkel de resultaten tot en met het beschouwde kwartaal in de Limburgradar opgenomen.

2. Loontrekkenden

De "Snelle Ramingen van de tewerkgestelde werknemers naar woonplaats" van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) beperken zich tot de werknemers die moeten aangegeven worden aan de RSZ. Dit betekent dat werknemers tewerkgesteld door de lokale overheden (RSZPPO) niet opgenomen zijn in deze indicator. Ondanks deze beperking wordt toch een representatieve indicatie verkregen over de evolutie van de bezoldigde tewerkstelling, te meer daar in de betrokken regio's de overgrote meerderheid werkt in de regio waar ze woont.

Evolutie loontrekkenden naar woonplaats, excl. RSZPPO (provinciale en plaatselijke overheden) maart 2013 – juni 2016 (Indices, maart 2013 = 100)

Bron: RSZ - Snelle Ramingen
Verwerking: POM-ERSV Limburg

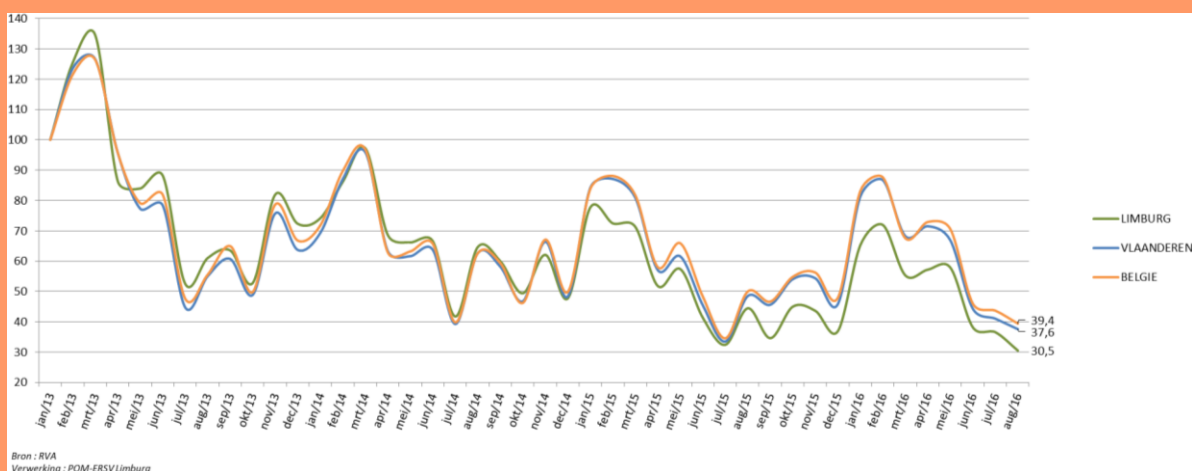
Synthese

- In het 2^e kwartaal van 2016 steeg het aantal Limburgse loontrekkenden naar het hoogste niveau van de afgelopen drie jaren. In vergelijking met het 2^e kwartaal van 2015 bedroeg de stijging 1,2%, zowel in Limburg als in Vlaanderen.
- Nadat de sluiting van Ford Genk eind 2014 in 2015 een merkelijk negatieve tewerkstellingsimpact had in Limburg, sluit de provincie in 2016 opnieuw aan bij de algemeen stijgende jobtrend. In het eerste half jaar van 2016 t.o.v. 1^e semester 2015 doet Limburg (+1,2%) het zelfs iets beter dan Vlaanderen (+1,0%).

3. Tijdelijke werkloosheid

Het verleden heeft aangetoond dat de tijdelijke werkloosheid een goede voorspeller is wat betreft de toekomstige evolutie van de werkgelegenheid. Er bestaat een negatief verband tussen de twee. Wanneer de tijdelijke werkloosheid daalt, stijgt de werkgelegenheid, en vice versa. Een tijdelijk werkloze is een werkloze die door een arbeidsovereenkomst is verbonden waarvan de uitvoering tijdelijk, geheel of gedeeltelijk, geschorst is. Een werknemer kan tijdelijk werkloos gesteld worden wegens economische oorzaken, technische stoornis, slecht weer, overmacht, collectieve jaarlijkse vakantie, staking of lock-out.

Evolutie tijdelijk werklozen januari 2013 – augustus 2016 (indices, januari 2013 = 100)

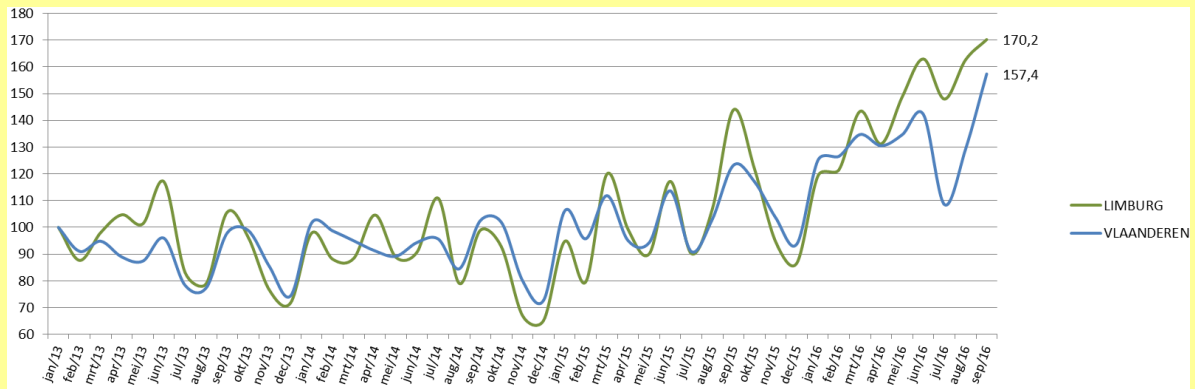
Synthese

- De dalende tendens van de tijdelijke werkloosheid tijdens de afgelopen jaren, lijkt in 2016 zijn bodem te bereiken. In het 2^e kwartaal van 2016 telde Limburg immers 1,8% meer tijdelijk werklozen dan in dezelfde periode in 2015 (Vlaanderen: +11,4%). Hiermee is de tijdelijke werkloosheid de enige indicator met een ongunstig verloop in deze editie van de Limburgradar, maar het algemene niveau van de tijdelijke werkloosheid blijft laag.
- Op halfjaarbasis daalt de tijdelijke werkloosheid in 2016 t.o.v. 2015 wel nog in Limburg (-7,1%), maar niet meer in Vlaanderen (+0,7%).

4. Vacatures

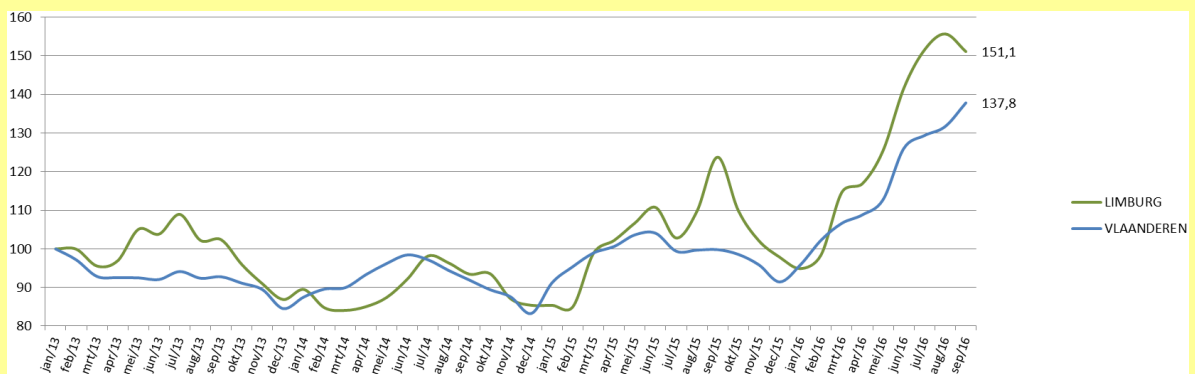
Het betreft hier de vacatures uit het Normaal Economisch Circuit zonder Uitzendopdrachten (NECzU) die rechtstreeks aan de VDAB gemeld worden. De in het verleden meegetelde vacatures uit het NECzU via wervings- en selectiekantoren zijn niet meer opgenomen. Volgens de VDAB geeft dit een reëler beeld van de arbeidsmarktevoluties.

Evolutie ontvangen vacatures januari 2013 – september 2016 (indices, januari 2013 = 100)

Bron: VDAB
Verwerking: POM-ERSV Limburg

Evolutie openstaande vacatures januari 2013 – september 2016 (indices, januari 2013 = 100)

Bron: VDAB
Verwerking: POM-ERSV Limburg

Synthese

- Het aantal vacatures dat de VDAB ontvangt, blijft ook in het 2^e kwartaal van 2016 sterk toenemen in vergelijking met dezelfde periode in 2015 (+44,5%). Limburg kent bovendien een beduidend sterkere toename dan Vlaanderen (+34,4%).
- Het aantal openstaande vacatures kent eveneens in Limburg een gunstigere evolutie dan in Vlaanderen (+20,1% vs. +12,7%).
- Ook in het 1^e kwartaal van 2016 scoorde Limburg inzake vacatures al beter dan Vlaanderen, wat zich op semestriële basis uiteraard vertaalt in sterkere toenames in Limburg dan in Vlaanderen, zowel voor de ontvangen vacatures (+37,6% vs. +28,7%) als voor de openstaande vacatures (+17,5% vs. +9,8%).

5. Niet-werkende werkzoekenden

De niet-werkende werkzoekenden (nwwz) zijn de werkzoekenden met de hoogste graad van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt en gedefinieerd overeenkomstig de bepalingen van Eurostat.

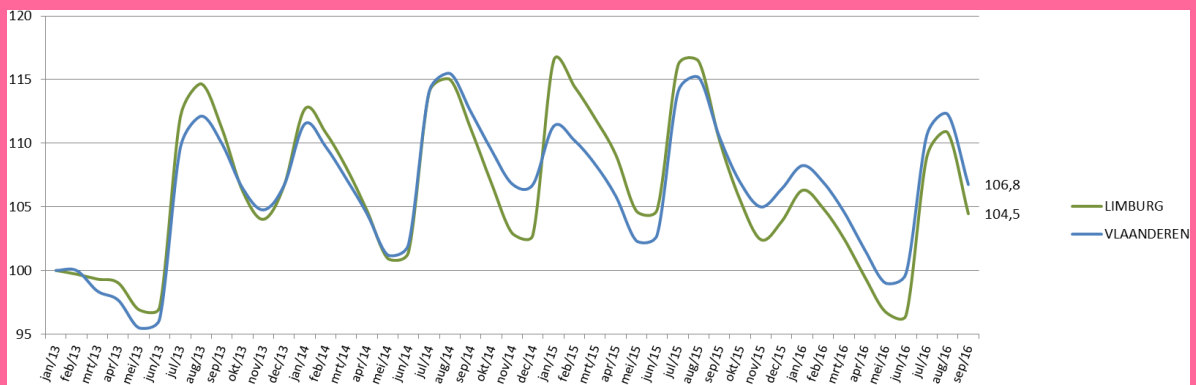
De nwwz worden opgedeeld in 4 categorieën:

- Werkzoekenden met WerkloosheidsUitkeringsAanvraag (WZUA),
- Jongeren in BeroepsInschelingsTijd (BIT),
- Vrij ingeschreven nwwz,
- Andere verplicht ingeschreven nwwz (o.a. tijdelijk geschorste nwwz).

De spanningsgraad, of m.a.w. het aantal nwwz per openstaande vacature, is een maatstaf voor het al of niet makkelijk invullen van vacatures binnen een gebied, want hoe hoger de spanningsgraad, hoe gemakkelijker een vacature zal ingevuld worden door het groter aanbod aan werkzoekenden. Een hoge spanningsgraad wordt vanuit werkgeversperspectief als gunstig beschouwd; dit impliceert nl. minder knelpunten. Deze indicator moet evenwel met de nodige omzichtigheid geïnterpreteerd worden. De vacatures worden geregistreerd volgens de vestigingsplaats van het bedrijf, wat niet altijd overeenkomt met de plaats van tewerkstelling.

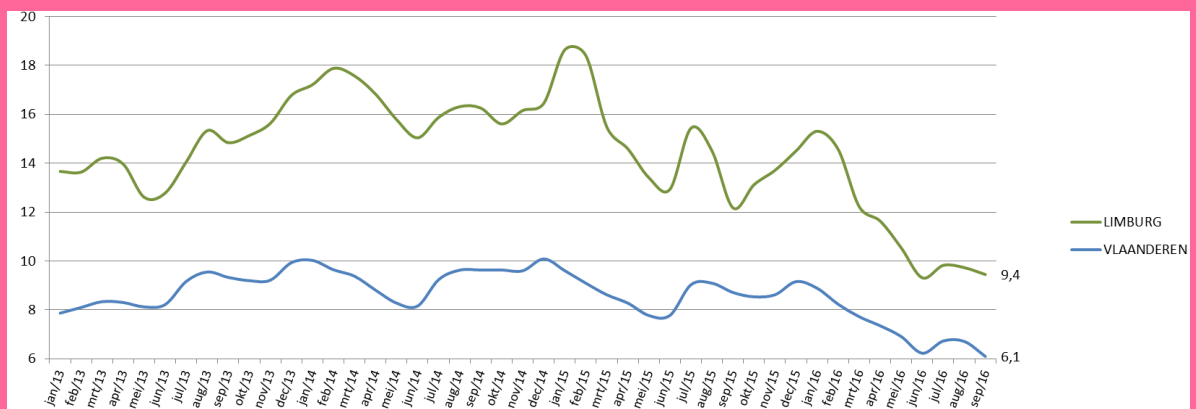
De werkloosheidsgraad is het aandeel van de nwwz in de totale beroepsbevolking (werkenden en nwwz) tussen 18 en 65 jaar.

Evolutie niet-werkende werkzoekenden januari 2013 – september 2016 (indices, januari 2013 = 100)

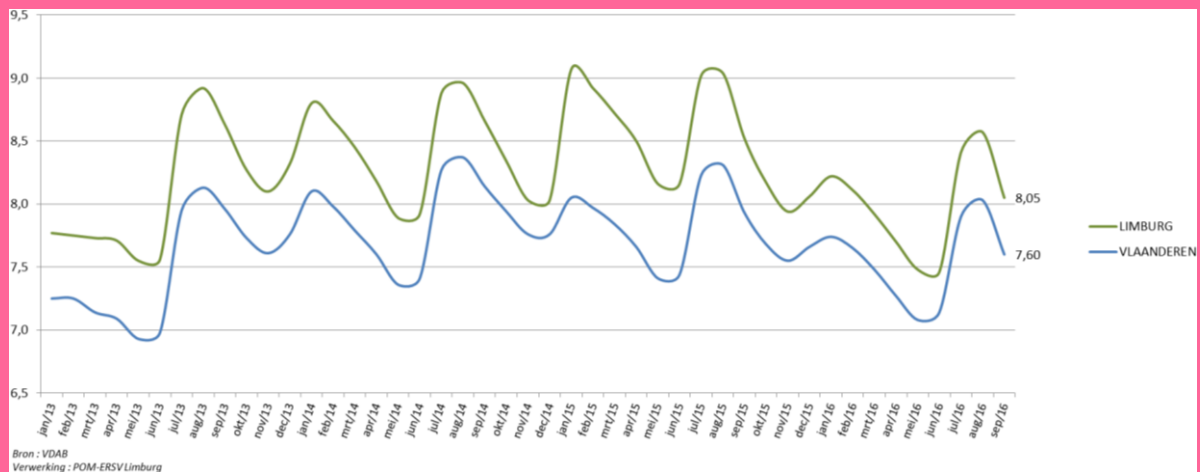
Bron : VDAB
Verwerking : POM-ERSV Limburg

Evolutie spanningsgraad (aantal nwwz per openstaande vacature) januari 2013 – september 2016

Bron : VDAB
Verwerking : POM-ERSV Limburg

Evolutie werkloosheidsgraad (aantal nwwz t.o.v. beroepsbevolking) januari 2013 – september 2016

Synthese

- De werkloosheid in Limburg daalde in het 2^e kwartaal van 2016 met 8,1% t.o.v. het 2^e kwartaal van 2015. Hiermee doet Limburg het beter dan Vlaanderen waar de werkloosheid in dezelfde periode daalde met 3,4%, met dien verstande dat de werkloosheid in 2015 in Limburg verhoudingsgewijs hoger was dan in Vlaanderen ten gevolge van de sluiting van Ford Genk en de toeleveranciers eind 2014.
- Minder werklozen en meer openstaande vacatures zorgen voor een dalende spanningsgraad. In Limburg waren er in het 2^e kwartaal van 2016 gemiddeld 10,4 nwwz per openstaande vacature, wat nog steeds veel meer is dan in Vlaanderen met een gemiddelde van 6,8 nwwz per openstaande vacature.
- De Limburgse werkloosheidsgraad blijft ook in het 2^e kwartaal van 2016 hoger dan de Vlaamse, maar het verschil wordt wel heel wat kleiner. Limburg kende in het 2^e kwartaal van 2016 een gemiddelde werkloosheidsgraad van 7,57%. Dat is 0,40% hoger dan de gemiddelde Vlaamse werkloosheidsgraad, maar in het 2^e kwartaal van 2015 bedroeg het verschil nog 0,77%.

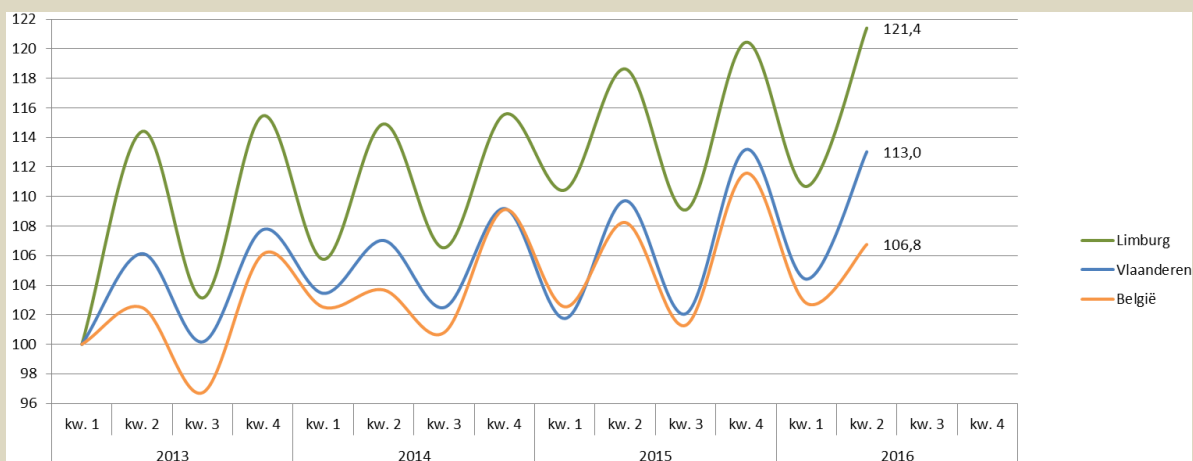
6. Omzet, uitvoer en investeringen

Het betreft hier de gegevens over de omzet, uitvoer en investeringen volgens de btw-aangiften. De beschouwde sectoren worden gedefinieerd als de secties B tot en met J en M,N,R en S van de nomenclatuur NACE-BEL 2008 (voor meer info: zie www.statbel.fgov.be). Voor de overige sectoren (vooral primaire, financiële en quartaire sector) is de betrouwbaarheid van de gegevens onvoldoende door afwijkende btw-aangiften of forfaitaire regimes. Tevens gebeuren de btw-aangiften volgens de maatschappelijke zetel wat resulteert in een onderschatting van de bedragen voor Limburg. Ondanks deze tekortkomingen kan via de procentuele evolutie, die bij een conjunctuuranalyse significanter is dan de absolute cijfers, toch de economische trend aangegeven worden.

6.1 Omzet

De omzet omvat alle bedragen (exclusief btw) die overeenkomen met de verkoop door de btw-plichtige van goederen en diensten aan derden in België of in het buitenland. Bovendien omvat de omzet alle andere kosten (vervoer, verpakking, enz.) die aan de klant worden doorgerekend, ook al worden ze apart in rekening gebracht. Kortingen, rabatten en disconto's worden in mindering gebracht, evenals de waarde van teruggekomen producten (via creditnota's).

Evolutie van de omzet januari 2013 – juni 2016 (indices, 1e kwartaal 2013 = 100)

Bron : FOD Economie - Algemene Directie Statistiek
Verwerking : POM-ERSV Limburg

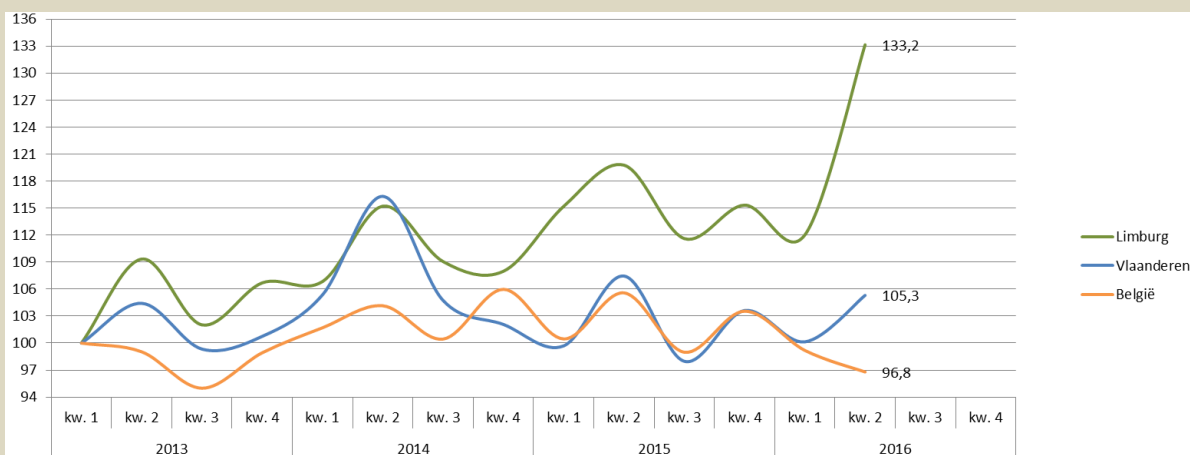
Synthese

- Eén van de 3 indicatoren in deze Limburg radar waarop Limburg in het 2e kwartaal van 2016 minder goed presteert dan Vlaanderen is de omzet. Toch blijft de evolutie ook in Limburg bijzonder gunstig met een toename van 2,3% van de omzet in vergelijking met het 2e kwartaal van 2015 (Vlaanderen: +3,0%).
- Hetzelfde beeld zien we op halfjaarbasis (1^e semester 2016 vs. 1^e semester 2015) waar de Limburgse omzet stijgt met 1,3% en de Vlaamse met 2,8%.

6.2 Uitvoer

De uitvoer omvat alle bedragen (excl. btw) die overeenkomen met de verkoop door de btw-plichtige van goederen en diensten aan derden in het buitenland of m.a.w. de in het buitenland gerealiseerde omzet.

Evolutie van de uitvoer januari 2013 – juni 2016 (indices, 1^e kwartaal 2013 = 100)

Bron : FOD Economie - Algemene Directie Statistiek
Verwerking : POM-ERSV Limburg

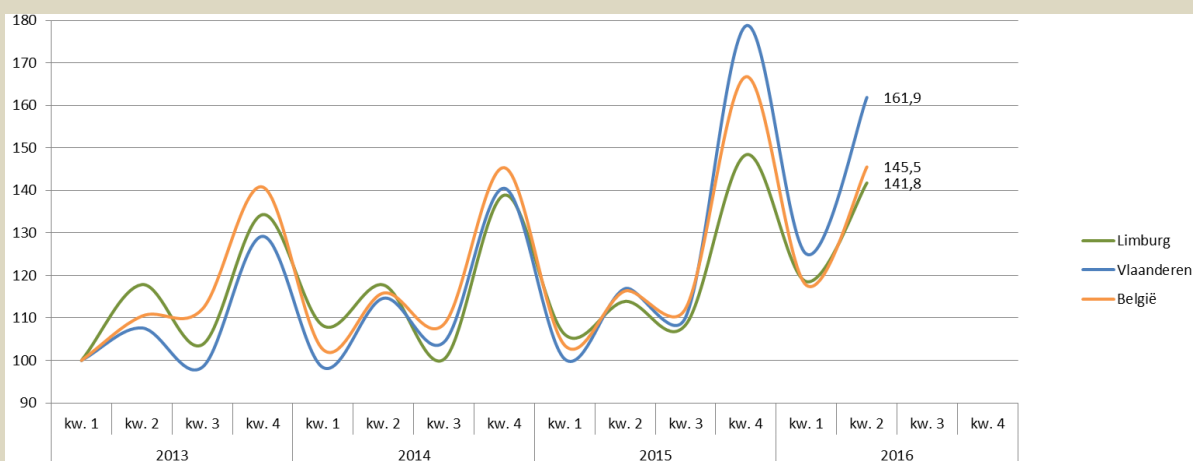
Synthese

- In tegenstelling tot het 1^e kwartaal van 2016 neemt de Limburgse export in het 2^e kwartaal van 2016 opnieuw een hoge vlucht (+11,2% t.o.v. 2^e kwartaal 2015). In Vlaanderen kende de uitvoer een negatieve evolutie (-2,0%).
- Hoewel het verschil in evolutie tussen Limburg en Vlaanderen op halfjaarlijkse basis in de 1^e helft van 2016 kleiner is, tekent zich ook hier dezelfde tegenstelling af (Limburg: +4,3%; Vlaanderen: -0,8%).

6.3 Investerings

Investerings zijn de uitgaven (exclusief btw) door de btw-plichtige voor de verwerving van goederen en diensten die een bedrijfsmiddel uitmaken. Het gaat dus om oprichtingskosten, immateriële vaste activa, terreinen en gebouwen, installaties, machines en uitrusting, meubilair en rollend materieel, vaste activa in leasing en overige vaste activa.

Evolutie van de investeringen januari 2013 – juni 2016 (indices, 1^e kwartaal 2013 = 100)

Bron : FOD Economie - Algemene Directie Statistiek
Verwerking : POM-ERSV Limburg

Synthese

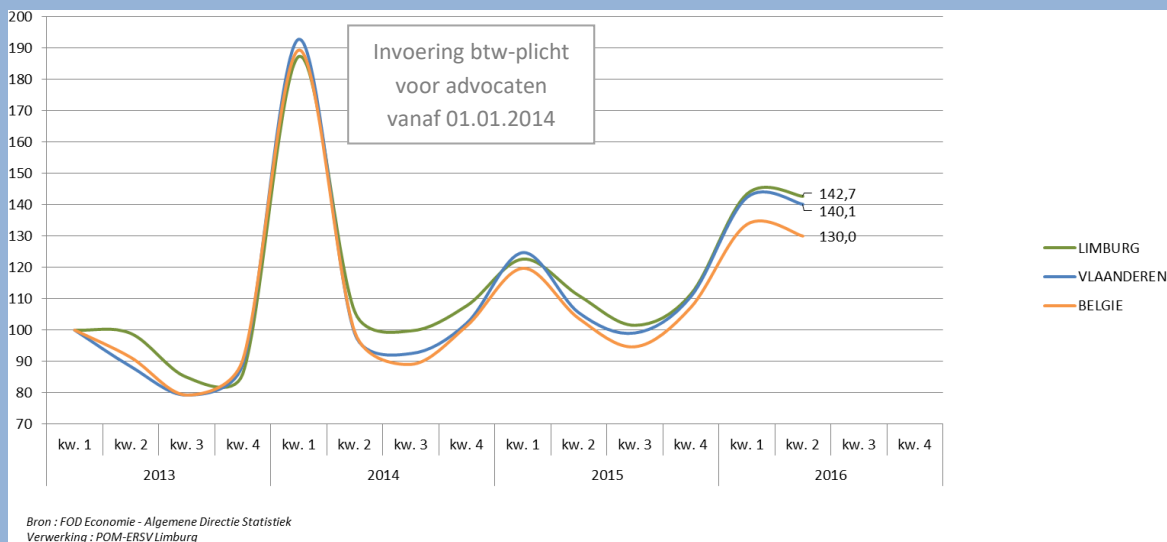
- Het aantal investeringen blijft ook in het 2^e kwartaal van 2016 fors toenemen in vergelijking met dezelfde periode een jaar voordien, zowel in Limburg (+24,5%) als in Vlaanderen (+38,5%).
- In het 1^e en 2^e kwartaal van 2016 samen investeerden de Limburgse bedrijven 18,3% meer dan in het 1^e semester van 2015. Op Vlaams niveau bedroeg de stijging van de investeringen in dezelfde periode 32,1%.

7. Starters

Deze startergegevens onder de btw-plichtige bedrijven zijn gebaseerd op de volgende administratieve gebeurtenissen die zich op het vlak van btw-plicht voor starters kunnen voordoen:

- de eerste of primo-onderwerping,
- de weder-onderwerping, d.i. de heractivering van de btw-plichtige activiteit van een onderneming die gedurende een zekere periode niet werd gevoerd.

Evolutie aantal starters januari 2013 – juni 2016 (indices, 1^e kwartaal 2013 = 100)

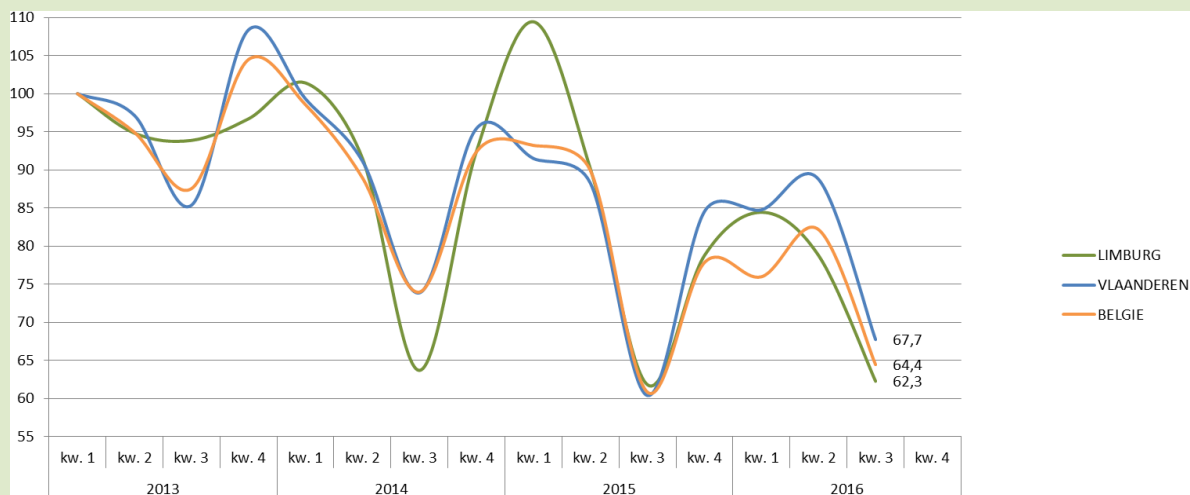
Synthese

- Het aantal starters scheert in 2016 hoge toppen. In de maanden april, mei en juni van dit jaar ligt het aantal starters in Limburg 28,5% hoger dan in dezelfde maanden in 2015. In Vlaanderen bedraagt de toename 32,8%.
- Het stijgingsritme van 2015 wordt in de 1^e jaarhelft van 2016 nog gevoelig verhoogd. In de eerste zes maanden van 2016 zijn in Limburg 22,4% meer ondernemingen gestart dan in de eerste zes maanden van 2015, terwijl de stijging in Vlaanderen 22,7% is.

8. Faillissementen

De faillissementscijfers zijn gebaseerd op de declaraties van de rechtbanken van Koophandel en worden, indien nodig, aangevuld met informatie uit het bedrijvenregister van de FOD Economie-ADSEI.

Evolutie aantal faillissementen januari 2013 – juni 2016 (indices, 1^e kwartaal 2013 = 100)

Bron : FOD Economie - Algemene Directie Statistiek
Verwerking : POM-ERSV Limburg

Synthese

- Voor het eerst sinds lang kent Vlaanderen in het 2^e kwartaal van 2016 terug een lichte stijging van het aantal faillissementen (+0,6%). In Limburg daarentegen blijven de faillissementen vooralsnog een daling vertonen t.o.v. dezelfde periode in 2015 (-12,6%).
- In het 1^e semester van 2016 gingen in Limburg 18,2% minder ondernemingen failliet dan in de 1^e jaarhelft van 2015. In Vlaanderen daalde het aantal faillissementen minder intens (-3,4%).

9. Bouwvergunningen

Een bouwvergunning is een machtiging om met de uitvoering van een bouwproject te beginnen. De verlening van de bouwvergunning is dus het laatste stadium van de goedkeuringsprocedure van de overheid voor de start van de bouw. Een indexcijfer dat op deze bouwvergunningen is gebaseerd, heeft derhalve een voorspellend karakter voor de bouwactiviteit.

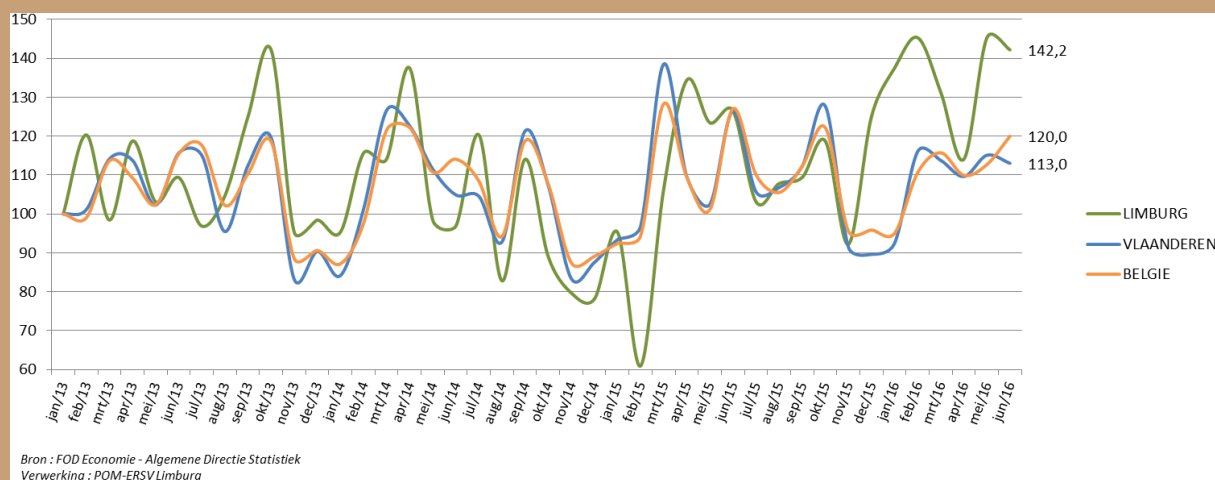
De bouwvergunningen worden hier opgedeeld in:

- Niet-woongebouwen,
- Nieuwbouwwoningen,
- Renovatiewoongebouwen.

9.1 Niet-woongebouwen

Evolutie aantal goedgekeurde bouwvergunningen van niet-woongebouwen

januari 2013 – juni 2016 (indices, januari 2013 = 100)

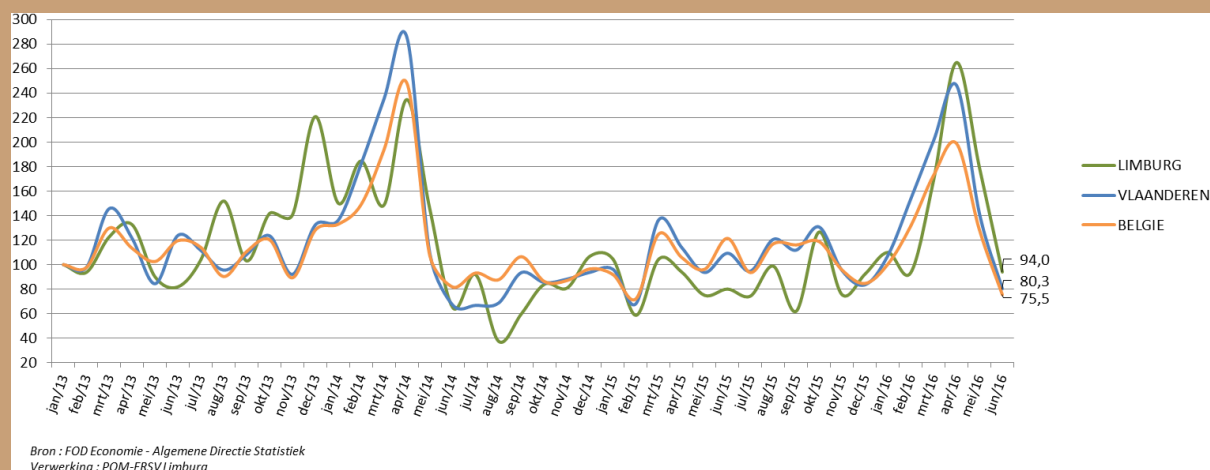
Synthese

- De stijgende tendens van het aantal bouwvergunningen voor de nieuwbouw en renovatie van niet-woongebouwen wordt in Limburg overtuigend verdergezet in 2016 (2^e kwartaal 2016 vs. 2015: +4,5%; 1^e jaarhelft 2016 vs. 2015: +26,1%). In Vlaanderen wordt er in 2016 een lichte daling waargenomen (2e kwartaal 2016 vs. 2015: -0,2%; 1e jaarhelft 2016 vs. 2015: -1,1%).

9.2 Nieuwbouwwoningen

Evolutie aantal woningen vervat in de goedgekeurde bouwvergunningen voor nieuwbouw

januari 2013 – juni 2016 (indices, januari 2013 = 100)

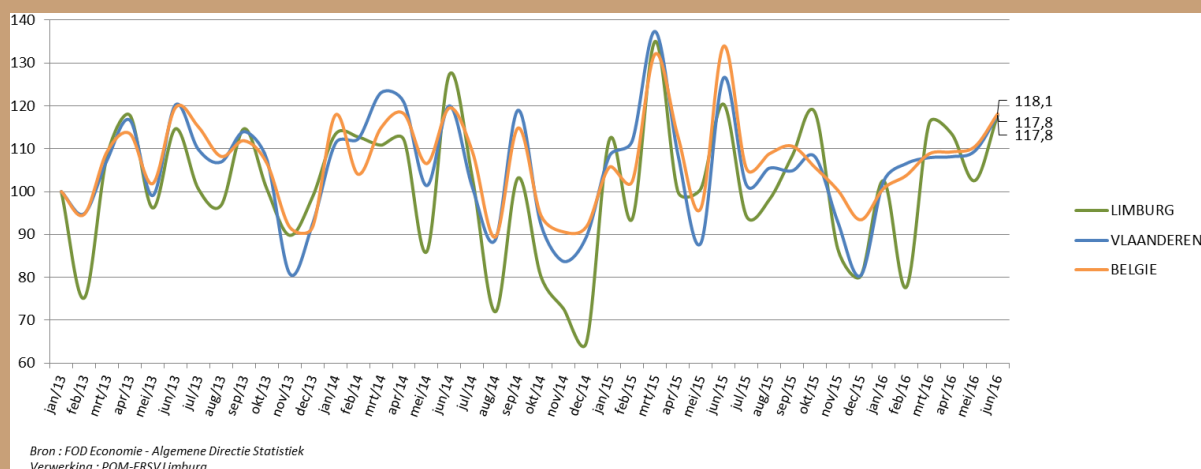
Synthese

- Veel bouwheren hebben blijkbaar geanticipeerd op de verstrengde energienormen vanaf 2016 door eind 2015 nog een bouwaanvraag in te dienen. De goedkeuring van deze dossiers volgt enkele maanden later, wat in het 2^e kwartaal van 2016 geleid heeft tot een toename van het aantal goedgekeurde bouwvergunningen voor nieuwbouwwoningen met maar liefst 116,3% in Limburg (Vlaanderen: +47,8%) t.o.v. het 2^e kwartaal van 2015.

9.3 Renovatiewoongebouwen

Evolutie aantal goedgekeurde bouwvergunningen voor renovatie van woongebouwen

januari 2013 – juni 2016 (indices, januari 2013 = 100)

Synthese

- Na een zwak 1^e kwartaal lijkt de renovatiemarkt zich in het 2^e kwartaal van 2016 terug wat te herpakken. In vergelijking met het 2^e kwartaal van 2015 nam het aantal vergunningen voor de renovatie van woongebouwen in Limburg toe met 4,0% en in Vlaanderen met 3,8%. Toch blijft de evolutie in de 1^e jaarhelft van 2016 negatief t.o.v. 2015 (Limburg: -4,8%; Vlaanderen: -4,2%).

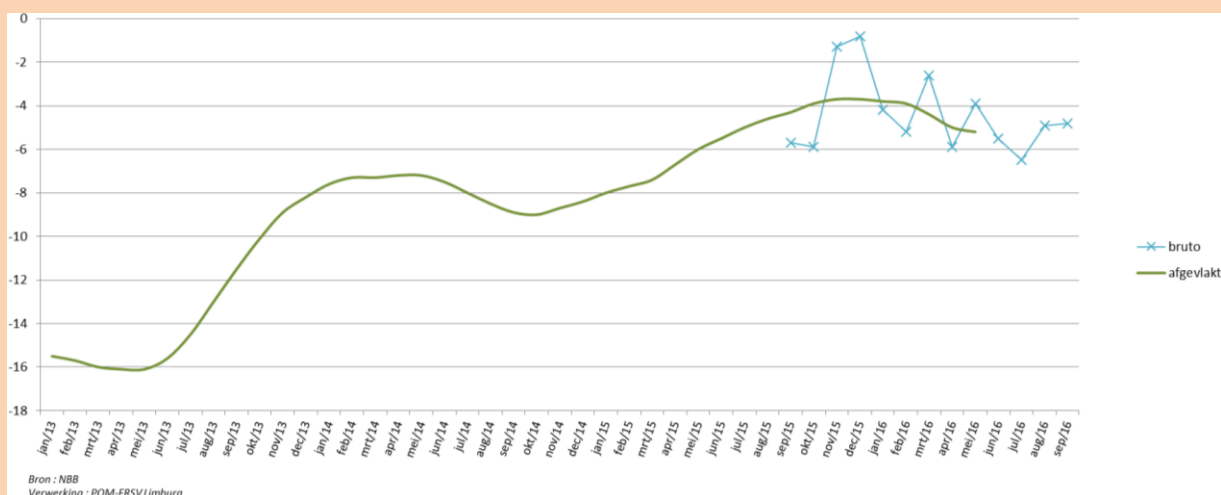
Algemene synthese

- Veruit de best presterende indicator in deze Limburg radar is het aantal goedgekeurde bouwvergunningen voor nieuwbouwwoningen, zowel in Limburg (+116,3%) als in Vlaanderen (+47,8%). De verklaring ligt hoofdzakelijk in het feit dat veel bouwlustigen geanticipeerd hebben op de strengere energienormen vanaf 2016.
- Weliswaar minder spectaculair, maar ook het aantal bouwvergunningen voor niet-woongebouwen en voor de renovatie van woongebouwen is in Limburg in het 2^e kwartaal van 2016 toegenomen in vergelijking met het 2^e kwartaal van 2015.

10. Conjunctuurcurven Nationale Bank

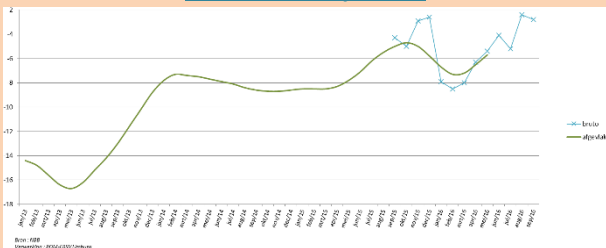
De conjunctuurbarometer van de Nationale Bank van België (NBB) is sneller beschikbaar dan de hiervoor behandelde kwantitatieve economische data en weerspiegelt, sinds meerdere decennia op een betrouwbare wijze, maandelijks het verloop van de economische activiteit van het land. Deze conjunctuurindicator wordt opgesteld op basis van de antwoorden op de maandelijkse conjunctuurenquête die de NBB bij de ondernemingen in België organiseert. Het gaat om een maandelijkse indicator die het saldo weergeeft van ondernemingen die een conjunctuurverbetering dan wel een conjunctuurverslechtering verwachten. Deze conjunctuurenquêtes zijn dan ook het instrument bij uitstek om de conjuncturele situatie in real time te volgen. De bruto synthetische conjunctuurindicator, bekomen na uitzuivering van de seizoensinvloeden, weerspiegelt het ondernemersvertrouwen of het algemeen conjunctuurklimaat. De afgevlakte synthetische curve toont, door eliminatie van de extreme waarden, met vertraging van enkele maanden de fundamentele tendens van de conjunctuurbeweging en de echte trendkeerpunten.

Globale conjunctuurcurve Limburg januari 2013 – september 2016

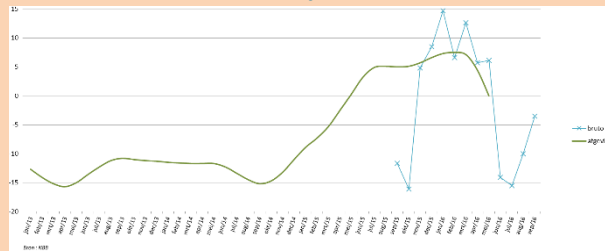

Sectorale conjunctuurcurven Limburg januari 2013 – september 2016

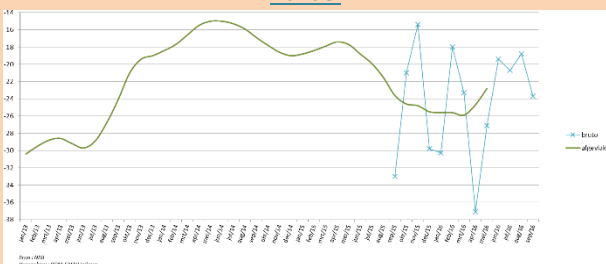
Verwerkende nijverheid

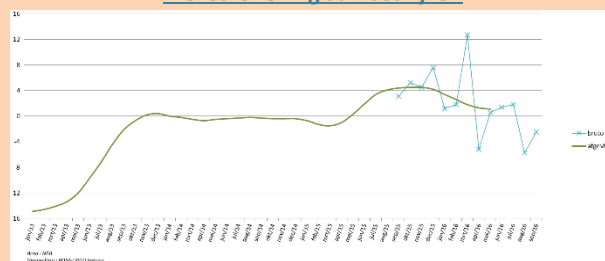
Bouwnijverheid

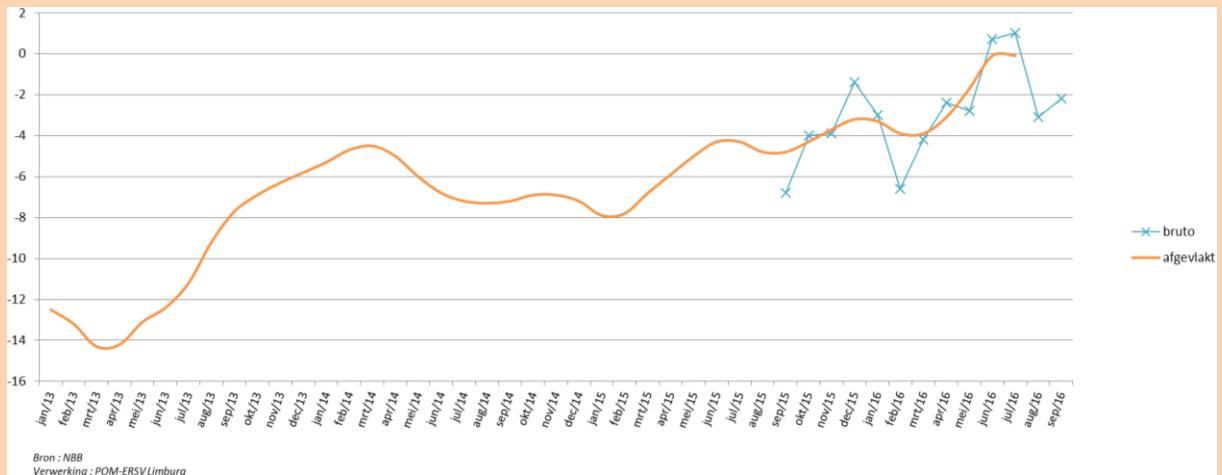
Handel

Dienstverlening aan bedrijven

Globale conjunctuurcurve België januari 2013 – september 2016

Synthese

- Na de stijgende conjunctuurcurve van 2015, neemt de economie in 2016 aanvankelijk wat gas terug om daarna weer te versnellen, althans op landelijk niveau. In Limburg lijkt deze versnelling nog even op zich te laten wachten.
- Na een stabiele start in 2016 lijkt het ondernemersvertrouwen in de bouwsector sterk af te nemen in Limburg. De sterke toename van het aantal goedgekeurde bouwvergunningen in de 1^e jaarhelft van 2016 zal naar verwachting immers gecompenseerd worden door een afname eind 2016 wat een negatief effect heeft op het ondernemersvertrouwen. Ook de conjunctuurcurve van de sector 'Dienstverlening aan bedrijven' lijkt in Limburg wat af te zwakken in 2016. Na een lichte terugval ziet het er naar uit dat het ondernemersvertrouwen in de Limburgse handel en verwerkende nijverheid opnieuw groeit.

Duiding

Met de Limburgradar wil POM-ERSV Limburg op kwartaalbasis de evolutie van de economische activiteit in de provincie Limburg in kaart brengen. Deze conjunctuurnota bevat een aantal bewust gekozen indicatoren die geselecteerd werden op basis van hun relevantie voor de socio-economische ontwikkeling van de provincie en op basis van hun beschikbaarheid op kwartaalbasis. In de Limburgradar doet POM-ERSV Limburg enkel een beroep op officiële cijfers die door erkende instanties worden vrijgegeven. De Limburgradar geeft de resultaten weer van het afgelopen kwartaal en doet geen voorspellingen over de te verwachten socio-economische evolutie.

De Limburgradar verschijnt vier keer per jaar (januari, april, juli, oktober). Uit respect voor de huidige en toekomstige generaties kiest POM-ERSV Limburg voor een digitale verspreiding van de Limburgradar. U kan zich abonneren op de Limburgradar door uw gegevens aan ons te bezorgen via info@pomlimburg.be of info@ersvlimburg.be.

Meer gedetailleerd socio-economisch cijfermateriaal voor Limburg en haar gemeenten kan u terugvinden op de website www.ersvlimburg.be (rubriek 'Statistieken').

Bronvermeldingen

POM = Provinciale OntwikkelingsMaatschappij

ERSV = Erkend Regionaal Samenwerkingsverband

RSZ = Rijksdienst voor Sociale Zekerheid

RSZPPO = Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten

RVA = Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

VDAB = Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding

FOD Economie – ADSEI = Federale Overheidsdienst Economie – Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie

NBB = Nationale Bank van België

Colofon

De Limburgradar is een uitgave van:

POM-ERSV Limburg

Kunstlaan 18 – 3500 Hasselt

Tel. 011 300 100

info@pomlimburg.be – info@ersvlimburg.be

www.pomlimburg.be – www.ersvlimburg.be

Verantwoordelijke uitgever: Constant Pompen, algemeen directeur POM-ERSV Limburg

Redactie en vormgeving: POM-ERSV Limburg

Editie oktober - november 2016

© POM-ERSV Limburg